

УДК 685.3

ВПЛИВ АДАПТИВНОСТІ НА ДИЗАЙН СУЧАСНОГО ВЗУТТЯ

С. ЛАПЧАК, Н. КУЗІНА

ВСП Одеський технічний фаховий коледж ОНТУ

Важливою складовою частиною сучасного адаптивного дизайну є індустрія моди, оскільки кожна людина прагне бути індивідуальною в багатогранному сучасному світі, намагаючись виділитися своїм особливим образом та стилем, котрий доповнюється одягом, взуттям та аксесуарами. Даний напрям спонукає індустрію моди стати більш розуміючою та включити різноманітність у свій дизайн та враховувати особливість категорії людей, для яких на сьогодні розроблено вироби, що мають адаптивні елементи, які допомагають бути самостійними в будь-яких ситуаціях. Сьогоднішня мода досить мінлива та технічно прогресивна. Ортопедичне та профілактичне взуття нічим не відрізняється від взуття повсякденного вжитку. Такі вироби мають спеціальні елементи, які не впливають на їх зовнішній вигляд. Більшість дизайнерів нині працює над розумними та адаптивними моделями взуття, які використовуватимуться людьми з обмеженими можливостями. Моделі даного асортименту обов'язково потрібно проектувати враховуючи індивідуальні особливості споживача. В наш час досить важко здивувати людей чимось новим та незвичайним, оскільки протягом минулого століття фешн-індустрія зробила вагомий внесок та переломила стереотипи, щодо раціонального використання речей. Мода завжди впливає на вподобання різних категорій населення та швидко пристосовується до вимог суспільства, зважаючи та на соціальні потреби.

Сучасна індустрія моди впливає на сприйняття людей. Інколи її порівнюють з провідником між людиною та інклюзією, який намагається донести важливість, комфорт та користь тієї чи іншої речі. Таким чином світ індустрії моди постійно змінюється завдяки роботі дизайнерів, які безпосередньо працюють над адаптивними виробами, розробляючи універсальні моделі для всіх вікових категорій.

Мета роботи – структурувати інформацію щодо адаптивних елементів у сучасному взутті та проаналізувати вплив їх конструктивних особливостей на дизайн сучасного взуття.

Актуальним для людей з обмеженими можливостями є питання самостійного одягання взуття. Дизайнери розробляють вироби, які дозволяють адаптуватися до індивідуальних вимог користувачів.

Найголовнішими особливостями даного напрямку дизайну є наступні критерії: модульність - наявність знімних компонентів, таких як устілки, які можна замінити для кращого комфорту або підтримки; універсальність – впровадження дизайну, що знижує потреби якомога більшої кількості людей, незалежно від їхнього віку, розміру чи фізіологічних можливостей; доступність - мода стає більш доступною для людей з фізичними вадами чи обмеженнями; вплив кліматичних та географічних чинників - взуття, яке підходить для різних погодних умов (тепло, холод, дощ) або різних типів

поверхонь (асфальт, ґрунт, скеля); розтяжність та гнучкість матеріалів - використання еластичних матеріалів, які можуть розтягуватися для забезпечення зручності при різних повнотах стопів; регульовані ремені та шнурки – системи застібок, які можна легко регулювати, щоб забезпечити краще прилягання взуття до ніг; спеціальні потреби - взуття, розроблене для людей з ортопедичними проблемами або з обмеженими фізичними можливостями, наприклад, зі стрічкою velcro замість традиційних шнурків для тих, хто має труднощі з самостійним одяганням; мультифункціональність - взуття, яке підходить для різних активних форм діяльності - від повсякденного носіння для спортивних занять.

Розглядаючи колекції світових дизайнерів, за останні п'ять років спостерігається досить різка зміна в конструктивних особливостях взуття, що відповідає вище вказаним критеріям. У моделях літнього асортименту досить часто застосовується фурнітура адаптивного призначення, яка впливає на конструктивні особливості моделей, тим самим спонукає дизайнерів до інноваційних впроваджень в процес проектування виробів. Так, наприклад у взутті ремінцевого типу часто присутні регульовані ремені на застібці velcro, перетяжках та магнітних застібках (дані конструктивні особливості спостерігаються у моделях дизайнерів брендів: Tod's, Isabel Marant, Hermes). В модельному взутті, то часто зустрічаються «розумні» елементи. А от у спортивному взутті - майже всі вироби наділені конструктивними елементами, які спроектовані на основі адаптивного дизайну. Це проявляється, як у фіксаційних елементах, підошвах, вкладних устілках так і в самих конструкціях верху взуття. Слід звернути увагу на вироби компанії Nike, яка виготовляє досить велику кількість моделей взуття, з різними адаптивними особливостями для людей з обмеженими можливостями. Однією з популярних моделей є виріб з розумною шнурівкою. Особливістю конструкції даного взуття є те, що його можуть одягати люди без допомоги рук. В даній моделі застосовано сучасну технологію Flyease. Досить активно в поєднанні сучасного модельного взуття та адаптивного дизайну також працюють дизайнери світових брендів Dior, Tod's, Isabel Marant, Hermes, Casadei, Kenzo та ін. Якщо розглядати колекції вище згаданих дизайнерів, то буде помітно, що моделі виробів взуття мають розширену носкову частину, також в конструкції присутні регульовальні черезпідйомні ремені на адаптивних застібках, профілактичні устілки та багато інших елементів, які притаманні адаптивному взуттю. Так, в колекції Dior Men осінь-зима 2022/2023 представлені моделі, які повністю повторюють дизайн ортопедичних кроксів, що підтверджує, практичне поєднання сучасної моди та адаптивного дизайну. В роботах Kenzo, Casadei, Giaborghini спостерігаються об'ємні форми та досить велика кількість регульовальних елементів у вигляді навіть цілих деталей, які фіксуються за допомогою перетяжок та застібок velcro. Можна стверджувати, що дизайнери адаптивних виробів прагнуть створювати взуття, яке може використовувати широка категорія людей, незалежно від їх віку, пріоритетів чи інших особливостей. Це вимагає глибокого розуміння різних потреб та

можливостей споживачів. Взуття даного асортименту не обмежується вимогами функціональності; воно відображає модні тенденції, забезпечуючи кожного споживача, незалежно від його потреб, вибором стильного взуття.

Дослідивши вплив конструктивних особливостей на дизайн сучасного взуття, можна відмітити, що адаптивність впливає на ергономічність виробів, привертаючи увагу дизайнерів до питань комфорту та доступності продукції особам з обмеженими фізичними можливостями. Адаптивний дизайн розширює естетичні межі, створюючи вироби, які не тільки функціональні, але й видимо привабливі для споживачів. Однією із характеристик такого взуття є наявність додаткових опцій щодо його ширини, від вузьких до дуже широких моделей. Для осіб з особливими потребами або обмеженою моторикою розробляються конструктивні елементи з адаптивними функціями.

Рис.1. Застосування адаптивних елементів в дизайні сучасних моделей взуття

Література

1. Дерман Л. М. Інклюзивний дизайн у моді XXI століття: соціокультурні, етичні та художні аспекти // Cultural studies and art criticism: things in common and development prospects, 25 January 2020. – Publishing House “Baltija Publishing”, 2020. – С. 140-144.
2. Лецишин М. М. Дослідження та підвищення комфортності взуття за індивідуальним замовленням [Текст] / М. М. Лецишин // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Технічні науки. – 2020. – № 5 (150). – С. 56-66.